

УДК 378.48 (595)

DOI 10.31339/2413-3329-2019-2(10)/2-20-23

Машіка Ганна Василівна,
доктор географічних наук, доцент,
Лужанська Тетяна Юрійвна,
кандидат географічних наук, доцент,
Маслиган Олена Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет, м Мукачєво

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО НАВЧАННЯ

У статті обґрунтовано підвищення рівня фундаментальності географічної науки. Актуалізувалася потреба у підготовці фахівців з географії, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми. Метою дослідження є формування цілісного підходу до питань підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців з географії. Для отримання результатів дослідження використано такі методи: історичний, системно-структурний, синергетичний, аналітичний, проблемно-пошуковий. Практична значимість полягає в обґрунтуванні нових підходів до компетентісного навчання. Подальшого дослідження потребують питання визначення ширшого кола компетенцій географів для потреб регіонального розвитку.

Ключові слова: географічна освіта, глобалізація, регіональна стратегія розвитку, професійна підготовка з географії, освітня програма з географії, програмні результати навчання, ключові компетенції, компетентісний підхід, синергетичний ефект, концептуальна цілісність.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток географічної науки вимагає пошуку нових форм та методів навчання. На сьогодні використовуючи світовий та європейський досвід, важливим завданням є підвищення рівня фундаментальності географічної науки, з тим, щоб привернути увагу науковців до досліджень у сфері подальшого розвитку її теоретичних основ, перспектив зростання ролі географії у розв'язанні проблем просторового та ландшафтного розвитку території, геопланування, моделювання території у відповідності з науковими географічними уявленнями про її гармонійний і ефективний розвиток. Даний напрямок трансформації географічної науки буде все більше утверджувати єдність різних гілок географічних знань через зростання єдності фізико- і економіко географічних об'єктів на територіях різного таксономічного рангу. Змінюється географічна наука: процеси її економізації, соціологізації, екологізації, політизації, культурологізації призвели до появи і становлення нових напрямів, які охоплюють раніше не досліджувані проблеми. Тому перед географічною освітою постають питання набуття фахівцями-географами компетентностей, що надасть можливість справлятися їм з різними ситуаціями, багато з яких неможливо передбачити.

Актуальною постає проблема професійної компетентності фахівців у сфері географії. Метою вищої освіти стають не просто знання й уміння, а певні якості особистості, формування ключових компетенцій, які готують студентів до подальшої професійної діяльності, оволодіння професійною майстерністю. Нині при компетентісному підході до навчання слід враховувати запити практиків й вивчати не лише різні галузі промисловості, але й малий бізнес, соціальне підприємництво, гендерні проблеми тощо. Потрібний розумний баланс сучасної і традиційної географічної тематики, що дозволить зберегти самобутність географічної науки, не дасть можливості їй розчинитися у регіоналознавстві. У географічних дослідженнях потрібно: – зосередити зусилля на стратегії розвитку регіонів, територіальному плануванні щодо механізмів реалізації принципів збалансованого розвитку; – посилити напрацювання наукових географічних шкіл для формування інноваційно-орієнтованої економіки; – здійснювати стратегічний аналіз стану навколишнього середовища.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Важливим у вищій школі є сучасне розуміння понять «теорія» як узагальненого конкретного знання про об'єкт дійсності і «методологія», що забезпечує отримання знання географічної науки і освіти. Теоретичні і методологічні засади сучасної географії розкрито у працях українських вчених-географів, а саме: К. Воблого, В. Кубійовича, Я. Олійника, М. Пістуна, С. Рудницького, А. Синявського О. Топчієва, П. Тутковського, О. Шаблія та інших. Вагомий внесок у теорію дослідження регіональних ринків зробили

українські вчені В. Беседін, М. Долішній, О. Любіцева, Л. Мазнік, О. Невелєв, В. Пила, А. Сидорова, О. Чмир, І. Школа, Е. Щепанський та інші. Різноманітним дослідженням у сфері міжнародної логістики присвячені праці С. Бєлих, Н. Васильєвої, Т. Косаревої, Я. Олійника, І. Смирнова, та інших.

Відбуваються трансформаційні процеси географічної науки у контексті формування гуманістичної парадигми. В основі вивчення природи, механізмів прояву і змісту синергетичних ефектів лежать фундаментальні роботи Ю. Волинчука, Г. Ніколіса, І. Пригожина, І. Стенгорса, Г. Хакена, С. Ходаківського, Н. Шматко та інших.

Перспективи розвитку географічної науки неможливі без удосконалення географічних карт. Найповнішими систематизаціями географічних карт є класифікації за певними ознаками, розробленими такими вченими, як: М. Баранським, Я. Жупанським І. Заруцькою, А. Преображенським, К. Саліщевим та іншими. Широкий спектр графічного представлення карт, які надають сучасні комп'ютерні технології, призвели до появи нових видів карт – тривимірні зображення, віртуальні карти і т.д. Саме збалансований розвиток географії потребує обґрунтування правомірності віднесення окремих сфер, процесів чи явищ дійсності, а також категорій «віртуальної» дійсності до об'єктів її вивчення. Це необхідно як для професійного самоствердження географів, так і для розуміння реальних пізнавальних, світоглядних і конструктивних функцій науки.

Мета статті: сформувати цілісний підхід до питань підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців з географії в умовах нових підходів до компетентісного навчання.

Результати дослідження. Нині у світі визначено шість перспективних напрямів розвитку науки: інформаційні технології, генна інженерія, науки про життя, нанотехнології, транспортні та космічні системи, енергозбереження і раціональне природокористування. Географи, використовуючи свою методологію досліджень, беруть участь у розробці більшості вказаних напрямів, оскільки без фундаментальних і прикладних досліджень не буде принципово нових цивілізаційних поступів у розвитку людства. Географи, займаючись вивченням геопростору на різних його зрізах, в основу своїх наукових спрямувань завжди клали гострі питання взаємодії суспільства та природи.

Враховуючи зарубіжний досвід відзначаємо, що бути професійно компетентним означає мати багатокomпонентний склад інтеграційних професійних знань і вмінь, що забезпечує усвідомлення професійно правильних рішень, виконання творчих дій, моделювання комунікативних зв'язків. Професійна готовність фахівців-географів передбачає професійну кваліфікацію та певну сукупність особистісних якостей і властивостей. Професійна

кваліфікація містить такі складові, як спеціально-предметна компетентність, комунікативна компетентність, соціокультурна компетентність. При цьому важливим є проведення цілеспрямованої організаційної, науково-методичної діяльності педагогічних колективів, трансформації існуючих форм і методів навчально-управлінської роботи [5, с. 31].

Система професійної освіти фахівців сфери географії орієнтована на створення основ для становлення студента як майбутнього професіонала, якому притаманні компетентність, мобільність, вміння вільно орієнтуватися в новітніх досягненнях науки та практики, морально-етичні якості й професійна етика. За таких умов суттєво підвищуються вимоги до формування таких якостей особистості фахівців-географів, як комунікабельність, креативність, професіоналізм, відповідальність, ініціативність, моральність [8, с. 20].

Метою освітньої програми з географії у Мукачівському державному університеті є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців з географії, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі географії, що передбачає застосування певних теорій та методів географічної та інших наук і характеризується комплексністю.

Нині перед географами постають нові завдання, які потребують розробки концепції в галузі соціально-економічної і структурної політики регіону; аналізу конкурентів, інфраструктурного забезпечення; питання екології, сталого розвитку та охорони навколишнього середовища. Особливої уваги фахівця-географа заслуговують знання, щодо біопродуктивності, краєзнавчих особливостей розвитку території. Тому у програмних результатах навчання у Мукачівському державному університеті зроблено акцент на універсальності фахівця-географа щодо формування широкого кругозору, на вміннях аргументувати власну точку зору в дискусії на основі етичних міркувань, соціальної та екологічної відповідальності, здатність до саморозвитку, формуванні вмінь ефективно взаємодіяти з органами управління і самоврядування, налагоджувати професійну комунікацію.

Нині у географічній науці широко використовується системно-структурний аналіз як метод, заснований на принципі системного підходу, що складається з декількох етапів: уточнення того, який науковий феномен береться для аналізу як ціле; виявлення можливо більшого числа елементів цілого; групування елементів у необхідне і достатнє число підструктур з узгодженням їх з наявними науковими теоріями; установлення різних зв'язків і відносин між елементами, підструктурами і цілим.

О. Топчєв довів, що у складі географічних наук поряд із фізичною та соціально-економічною географією необхідно формувати новий науковий напрям – розроблення теоретико-методологічних засад функціонування ландшафтної оболонки Землі як цілісної та складної соціо-господарсько-природної системи [11, с. 35]. Раніше у своїх дослідженнях, М. Пістун відзначав, що необхідне в географічній науці проводити комплексне дослідження антропосфери як складових таких сфер, як: природно-ресурсна, соціосфера, еконосфера, культуросфера, техносфера, політосфера [6, с. 23]. Відтак виникає вкрай необхідне співвідношення «ресурсна природа - потреби людини». Усвідомлення безперспективності антропо-центричного розвитку світу і сприйняття нової парадигми збалансованого розвитку, змушує науковців опрацьовувати нові підходи в географічних дослідженнях.

Складність просторово-часової організації антропогенних територіальних систем обумовлює і складність її організаційних концептуальних залежностей. Водночас, їх різноманіття взаємопов'язане та взаємозалежне, що і створює відповідну концептуальну цілісність. Така цілісність – відкрите утворення, яке постійно доповнюється, уточнюється і корелюється. На відміну від природних (натуральних) геосистем, де всі функціональні залежності чітко взаємоузгоджені, в антропогенних системах з причини дезорганізуючих дій людини, наприклад, принцип поляризації функцій (впливає з різної сумісності функцій і накопичення циклу функцій у регіоні) постійно перебуває у

своєрідному «пошуковому» режимі, який спрямований на квазірівноважені співвідношення між поляризаційними функціями. Як наслідок, у системах виникає функціонально-поляризаційне напруження [3, с. 41].

При цьому конструктивним є аналіз просторово-часової методології крізь призму концепцій та парадигм, які змінювали одна одну на різних етапах розвитку географічної науки: *стихійно-землеописовий* (допарадигмальний або накопичувальний) етап (з давніх часів до XVII ст.); *просторової центрованості* (з XVII ст. до першої половини XIX ст.); *просторово-територіальної індивідуалізації та ідеалізації* (друга половина XIX ст. – перша половина XX ст.); *інтеграційно-конструктивістський етап* (друга половина XX ст. – початок XXI ст.). Означені концептуальні напрями сучасної географічної науки ведуть до закріплення уяви про Землю як єдину глобальну систему. Це утворює роль географії як науки про єдину планетарну систему, посиленню тенденцій диференціації та інтеграції географічного знання з формуванням цілісної географічної картини світу.

М. Багров на основі поєднання концепції історичного розвитку і територіально-географічних закономірностей доповнив і вдосконалив просторово-часову парадигму щодо структури та організації геосистем, з метою отримання репрезентативної, особливим чином закодованої інформації, що відображає всю сукупність минулих і сучасних процесів [1, с. 128]. Науковий феномен географічної метафори, зокрема її гносеологічну сутність і прикладне значення розглядає гуманістична географія – наука, що вивчає геопростір на філософських засадах феноменалізму, екзистенціалізму з активним використанням принципів перцепційності, герменевтики тощо.

Науковці відзначають, що нині необхідно використовувати нетрадиційні в географічній науці методологічні підходи, які запропоновані в зарубіжній науці як трансдисциплінарні: 1. Гетеротопологія (гетеротопія) французького філософа М. Фуко (1967, 1984 pp.); 2. «Місця пам'яті» французького дослідника П. Нора; 3. Ідея Е. Тoffлера наголошує про прискорені перемиїни в технологіях [9, с. 83]. Г. Ткаченко відзначає, що нині стають помітними тенденції одночасного, сумісного використання WEB-технологій, ГІС-технологій та технологій мультимедіа йдеться про актуальність та достовірність представлення інформації. Сьогодні картографічні твори стають інтерактивними та являють собою інформаційні системи, які поєднують в собі властивості паперових карт (наочна візуалізація), каталоги (потужні тематичні бази даних) та містять в собі інструменти та механізми ряду функцій, спрямованих на швидке реагування на запити користувача, різнобічний аналіз просторово-часових даних, моделювання ситуацій та рівень користувача [10, с. 205].

Просторова організація суспільства виступає складним, динамічним процесом, що визначається множиною процесів суспільного розвитку, які реалізуються на усіх територіальних рівнях, від глобального до локального. Географічне бачення геоцивілізаційних та світосистемних ефектів сучасності, суспільно-географічного виміру глобальних загроз, доповнюється концептуалізацією просторового та геопросторового змісту глобалізації, закладаються основи наукового становлення геоглобалістики у культурно-цивілізаційному вимірі.

Результатом географічних досліджень стають різноманітні форми просторової організації суспільства, їх функціонування, взаємодія, розвиток та саморозвиток. Засади географічних досліджень акумулюють в собі сучасні ідеї та концепції, які інтерпретують фактори, механізми та тренди суспільного розвитку, його особливості в окремих регіонах та країнах [4, с. 18].

При цьому має враховуватись і внутрішня природа об'єктів дослідження, якими є надскладні суспільно-територіальні системи, що набувають синергетичних ознак. Нестабільність, мінливість суспільно-економічних відносин нині, інтенсивна трансформація громадських інститутів потребують оцінки синергетичних підходів. Окрім того, синергетичне розуміння адаптації є цілком нетрадиційним, оскільки йдеться про адаптацію – не про тривіальне

приспосовання до оточення, а про приспосовання соціосистеми до власних надмірних можливостей. О. Бейдик під керівництвом проф. Я. Олійника здійснив інтегральну оцінку природних та антропогенних ресурсів України і побудував на цій основі ресурсно-рекреаційний рейтинг різних регіонів України, визначивши їх ресурсно-туристичні доміанти. За комплексною оцінкою були виділені три рівні: ресурснонадлишковий, ресурснобалансований і ресурснодефіцитний регіони [2, с. 56].

Нині розвиток країн світу обумовлений поглибленням глобалізаційних процесів, що вимагає адаптації національної економіки до світових процесів та розробки нових ефективних механізмів інтеграції у світове господарство. Осмислення особливостей проявів синергетичних ефектів дозволяє здійснювати управління суспільно-географічними процесами на якісно новому рівні та новими підходами щодо прогнозування, планування, регулювання.

Варто зазначити, що на сьогодні ще недостатньо уваги приділено емпіричному обґрунтуванню синергетичних географічних результатів та недостатньо висвітлені їх якісні особливості. Синергетичний ефект в географії характеризує можливість отримати більший просторовий ефект у разі поєднання елементів, ніж сума окремо взятих елементів системи. Найбільший вплив на створення позитивного синергетичного ефекту має позитивне використання ресурсного потенціалу території. Це призводить до зниження трансакційних витрат, зовнішніх та внутрішніх ризиків, підвищення конкурентоспроможності.

Проблема глобалізації для України проявляється у двох підходах: як найшвидше увійти у світ сучасних наукомістких технологій і водночас зберегти традиційні національні цінності, які тільки за часів незалежності отримали реальні політичні можливості поступово розкрити свій справжній потенціал. Нині ринок логістики в Україні стає більш цивілізованим, відкритим і професійним. Компанії-учасники впроваджують інноваційні рішення та ІТ-продукти, шукають нові методи оптимізації витрат на логістику, напрями співпраці і т.д. [12, с. 74]. Необхідно виявити творчу гнучкість і віднайти потрібну пропорцію у поєднанні глобалізаційних тенденцій з традиціями національної культури. Глобалізаційні процеси роблять виклик багатьом країнам, націям та етносам. Правильно зорієнтуватися у викликах сучасності та обрати оптимальну стратегію розвитку – важливе завдання України.

Світовий досвід переконливо свідчить, що ті держави, які в найскладніші кризові періоди свого розвитку проводили зважену, послідовну політику у сфері культури, в найкоротші терміни, з мінімальними витратами досягали значних успіхів у проведенні економічних, політичних і соціальних реформ (наприклад, свого часу Японія, Німеччина) і швидко піднімалися до рівня високорозвинених країн. Тому важливим аспектом дослідження в

географічній науці є дослідження географії культури народів.

Україна має сталі передумови успішного розвитку і має долучитися до політичного, соціально-економічного і соціально-культурного життя світу в якості рівноправного суб'єкта відносин. Це і талановитість українського народу, його культура, що має глибокі цивілізаційні корені, ресурсні та геопросторові можливості території.

На сучасному етапі географи не можуть нехтувати ідеями соціального конструктивізму, який, не заперечуючи географічний детермінізм і посибілізм, розглядає соціум як продукт, детермінований культурною та історичною еволюцією. Самоідентичність, регіональна і національна ідентичність людей стають предметами прикладних досліджень географів. Наприклад, одним з найактуальніших напрямів наукового пошуку є симбіоз етнічної та регіональної ідентичності населення України.

Проблема формування цілісності загальнонаціонального культурно-комунікаційного простору в умовах глобалізації географії культури, спільної історичної пам'яті, подолання взаємних негативних стереотипів між регіональними та етнічними групами, використовуючи безмежний потенціал культурного надбання, є одним із стратегічних завдань державної політики у гуманітарній сфері, та зумовлена процесами формування української нації як громадянської і загальнонаціональної ідентичності громадян України.

Децентралізація влади в державі ставить актуальні завдання, розв'язання яких лежить у межах компетенції географів і мають вирішуватися за їх допомогою, а саме: обґрунтування стратегій розвитку регіонів; визначення територіальних і галузевих «точок зростання»; ефективного використання переваг економіко-географічного, природно-ресурсного, трудового, інноваційного потенціалу; оптимізації логістичних досліджень; оптимальний розподіл функцій між поселеннями у складі оновленої територіальної громади та інші. Розробка перспективних проектів формування об'єднаних територіальних громад, стратегій їхнього розвитку, наукового обґрунтування доцільності цього процесу, мають стати важливими прикладними напрямками географічних досліджень.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Нині ринок праці стає все більш вимогливим до фахівців, навчання яких має відбуватися на високому рівні теоретичної та практичної підготовки. Створення та удосконалення системи географічної освіти в Україні вимагає залучення досвіду інших країн. Екологізація, інформатизація, гуманізація та соціологізація географічних досліджень потребує підготовку фахівців-географів на якісно новому рівні за допомогою поєднання кваліфікаційних принципів навчання із формуванням системи компетентностей.

Список використаних джерел

1. Багров Н.В. География в информационном мире: монография / Н.В. Багров - К.: Львів, 2005. - 184 с.
2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. - К.: КНУ, 2001. - 397 с.
3. Географічна наука і освіта в Україні // Матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 26-28 листопада 2015 р.). - К.: "Обрії", 2015. - 195 с.
4. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія/ за ред. В.К. Кіптенко, Б.П.Яценка. - К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. - 255 с.
5. Педагогіка туризму: навч. посіб. // В. К. Федорченко, Н. А. Фоменко, М.І. Скрипник, Г. С. Цехмістрова. - К.: Слово, 2004. - 296 с.
6. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії: навч. посібник / М.Д. Пістун – К.: Вища школа, 1994.- 156 с.
7. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти / О.В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи : (Бібліотека з освітньої політики): Колективна монографія. - Київ : К.І.С., 2004. - С. 6-15.
8. Степанець Н.П. Досвід розвинутих країн у підготовці фахівців для сфери туризму: компетентнісний підхід / Н.П.Степанець // Географія та туризм: Наук. зб. – К.: Альтерпрес, 2012. - Вип. 20. - С. 19-25.
9. Сучасні проблеми розвитку суспільної географії // Матер. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16-18 жовтня 2014 р.). - К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2014. - 216 с.
10. Ткаченко Г.В. Картографічний супровід туристичної діяльності / Г.В. Ткаченко // Географія та туризм: Наук. зб. - К.: Альтерпрес, 2012. - Вип. 18. - С. 202-206.
11. Топчів О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник - Одеса: Астропринт, 2005.- 632 с.
12. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика: Навчальний посібник: К.: Обрії, 2011.- 544 с.

References

1. Bagrov N. Geography in the information world: monograph / N. Bagrov - K. : Lybid, 2005.- 184 p.
2. Badik O. Recreational tourism resources of Ukraine: methodology and methodology of analysis, terminology, zoning. - K. : KNU, 2001. - 397 p.
3. Geographical Science and Education in Ukraine // Mater. V All-Ukrainian. Research Practice Conf. (Kyiv, November 26-28, 2015). - K. : «Horizons», 2015. - 195 p.
4. Global Challenges of the Present: Socio-geographical Dimension: Monograph / ed. V. Kipenko, B.Yatsenko. - K. : Kiev University, 2012. - 255 p.
5. Tourism Pedagogy: Educ. tool. // V. Fedorchenko, N. Fomenko, M.Skripnik, G. Tsekhmistrova. - K. : Word, 2004. - 296 p.
6. Pistun M. Fundamentals of the theory of social geography: textbook. manual / M. Pistun - K. : High School, 1994. - 156 p.
7. Developing a Competency Approach: Strategic Guidelines for the International Community / O. Ovcharuk // Competent Approach in Contemporary Education: World Experience and Ukrainian Perspectives: (Library on Educational Policy): Collective Monograph. - Kiev: KIC, 2004. - P. 6-15.
8. Stepanets N. The experience of developed countries in the training of specialists in the field of tourism: a competent approach / N. Stepanets // Geography and Tourism: Sciences. Sat. - K. : Alterpress, 2012. - Vyp. 20. - P. 19-25.
9. Modern problems of development of social geography // Mater. IV All-Ukrainian of science. Conf. (Kyiv, October 16-18, 2014). - K. : Taras Shevchenko National University, 2014. - 216 p.
10. Tkachenko G. Cartographic support of tourist activity / G. Tkachenko // Geography and Tourism: Sciences. Sat. - K. : Alterpress, 2012. - Vyp. 18. - P. 202-206.
11. Topchiev O. Socio-geographical studies: methodology, methods, techniques: Textbook - Odessa: Astroprint, 2005.- 632 p.
12. Oleinik Y., Smirnov I. International Logistics: A Tutorial: K.: Horizons, 2011.- 544 p.

В статье обусловлено повышение уровня фундаментальности географической науки. Акцентируется потребность в подготовке специалистов с географии, которые способны разрешать сложные специализированные задания и практические проблемы. Целью исследования есть сформировать целостный подход к вопросам подготовки конкурентных на рынке труда специалистов с географии. Для достижения результатов исследования используются такие методы: исторический, системно-структурный, синергетический, аналитический, проблемно-поисковый. Практическое значение состоит в оценке новых подходов компетентного обучения. Дальнейшего исследования требуют вопросы определения более широкого круга компетенции географов для требований регионального развития.

Ключевые слова: географическое образование, глобализация, региональная стратегия развития, профессиональная подготовка с географии, образовательная программа с географии, программные результаты обучения, ключевые компетенции, компетентный подход, синергетический эффект, концептуальная целостность.

Principles of development of geography are investigational in a spatio-temporal aspect through the prism of conceptions and paradigms that changed each other on the different stages of development of geographical science. By means of methods of historical geography, system-structural, problem-searching, the prognosis-analytical is generalized modern going near development of geographical science in the conditions of preparation of specialists of higher school on the educational program from geography. The various forms of spatial organization of society, their functioning, co-operation, development, become the result of geographical researches. Principles of geographical researches accumulate in itself modern ideas and conceptions, that interpret factors, mechanisms and trends of community development, his feature in separate regions and countries. Regional and national identity of people become the articles of the applied researches of geographers. Without regard to that all scientific developments light up the quality effects of synergistically effects, yet attention not enough is spared to the empiric ground of synergistically geographical results and lighted not enough up them quality features that need further researches. Presently new tasks that need development of conception industry of socio-economic and structural politics of region appear before geographers; to the analysis of competitors, infrastructural providing; question of ecology, steady development and guard of environment. Certainly, that the aim of the educational program from geography in the Mukachevo state university is preparation of highly skilled, competitive specialists on geography, able to decide the intricate specialized problems and practical problems in industry of geography that envisages application of certain theories and methods of geographical and other sciences and characterized by a complexity. The various going is systematized near the prospects of development of geographical science in the conditions of new calls of globalization.

Key words: geographical education, globalization, regional strategy of development, professional preparation from geography, educational program from geography, programmatic results of studies, key competences, competences approach, synergistically effect, conceptual integrity.